

Giino Leino

Syreenien kukkaesja

Kuoroja

Kustannusliike Winerwa D, W,

SYREENIEN KUKKIESSA

EINO LEINO

SYREENIEN KUKKIESSA

RUNOJA

K U S T A N N U S L I I K E
M I N E R V A O . Y .
H E L S I N K I

HÄMEENLINNA 1920
SUOMALAINEN KIRJAPAINO OSAKEYHTIÖ

SISÄLLYS.

Syreenien kukkiessa	7
-------------------------------	---

I.

MIEKAN TARU.

Miekan taru	11
Velisurmaaja	14
Vapauden temppele	18
Perman päivä	21
Vöyrin marssi	25
Saksan kumpu	27
Viron virsi	30
Nuori sankari	33
Kenraali Mannerheim	35
Karjalan suojeluskuntien marssi	37

II.

RAUHAN VOIMAT.

Työn uhrien laulu	43
Valkea Vapahtaja	47
Kutoi kangasta elämä	52
Maamiehen rukous	58
Rauhan Herra	62
Rauhan voimien vapautuessa	64
Aboa vetus et nova	68
Kansalaisrauha	71
Presidentti Ståhlberg	76
Tähtilippu	78
Kansojen kevät	81
Ihmisheimo	85
Auringon säteiden laulu	89

III.

VAELTAVA KUUSI.

Vaeltava kuusi	95
Syys-aamu	101
Syksyn synketessä	103
Juhannus v. 1918	108
Hakkapeliittain näyt	111
Kalevan poika	120
Keväthaltiatar	125
Sydänkesän laulu	128
Papitarten laulu	132
Kreikkalainen korkokuva	135

IV.

LEMMENLEHTIÄ.

Löytökäinen	141
Sydämen itku	143
Paha omatunto	145
Virvaliekki	148
Liika lintu	150
Öin ja päivin	153

V.

MUISTORUNOJA.

Tervehdys Oskar Merikannolle	159
Rehtori K. O. Lindeqvist	162
Aug. H. Soinin haudalla	165
Eräälle näyttelijättärelle	167

SYREENIEN KUKKIESSA.

Syreenit hiljaiset kesä-yössä, kuulkaa:
minusta herkkää, heleää nyt luulkaa,
en liene korppikotka alla taivaan,
ma itseäin vain ihmiseksi raivaan.

Syreenit valkeat kesä-yössä, teille
ma uskon itseni kuin säveleille,
te hiljaa tuoksutte kuin tuoksui kerran
mun tiellän kukka kesäpäivän Herran.

Syreenit synkeät kesä-yössä, elkää
mua pelotelko, ellen itse pelkää
tään tähkäpääni päivän täyttymystä,
tään elon, lemmen lyhven lyhennystä.

Syreenit syyttävät kesä-yössä, teistä
ma löydän lohdun niinkuin säveleistä,
kuin tekin kukin, menen maata varhain;
jää meistä jälkeen, mikä meist' on parhain.

Syreenit anteeks-antavaiset yössä,
en teistä luovu, muistan päivän työssä
jokaista ystävyiden, lemmen kukkaa,
jokaista orvon oudon riemurukkaa.

6. VII. 18.

I
MIEKAN TARU

MIEKAN TARU.

Oli miekka vanha mun taatollain,
vain tylstynyt virkakalpa,
mut sentään vartia Suomen lain,
siis arvoltaan ei halpa.

Se kulkenut isästä poikahan
oli suvussa vuosisadat,
monen rastanut tuomarin toiminnan
ja rauhan miesten radat.

Taru kertonut polvesta polvehen:
ol' ennen se taistomiekka,
kun maassa soi sota hurmeinen,
monen ruskotti rannan hiekka.

Ja virkkanut viel' oli tarina tuo:
kunis vankkana hoidat virkas,
sinis rintasi sinulle rauhan suo,
terä säilän kiiltävi kirkas.

Mut maassa kun väkivalta käy
ja sorto ja surma uhkaa,
ei missään toivon tähteä näy,
vain rikosta, saastaa ja ruhkaa,

Ja voimaton kun on oikeus,
ei lakia kuuntele kukaan,
ja mielet valtaa ahdistus —
on miekan mieli sen mukaan.

Se silloin uhaten leimuaa
kuin urhojen mieli jalo,
mut punaiseksi se purskahtaa
kuin surma ja kylien palo.

Tuon tarinan eilen mä muistin, kun
ma kalpahan katsoin kerta.
Yhä tuota katson ja kauhistun:
se ruskottaa kuin verta.

Keväällä 1917.

VELISURMAAJA.

Mistäs saavut, myöhään saavut,
poikani metsämies? —
Isänmaan illasta, erämaan aamusta,
äitini lempeä-lies.

Miksi niin kasvosi kalpeilta paistaa,
outo on äänesi, laps? —
Paistoi hangilla kuoleman kuudan,
valkeni poski ja haps.

Miksi niin rintasi raskaasti huokaa,
suihkaen suonesi lyö? —
Hiihdin mä kilpaa hiisien kanssa,
ympäri surma ja yö.

Miksi niin silmäsi tuimasti tuikkii,
autio otsasi on? —
Vilkkuvat vinhemmin taivaalla tähdet,
tuomarit turmion.

Minne on jäänyt sun luontososi lempee,
hellyytes herttainen? —
Sauhun kentille, kauhun kentille,
valtahan vainajien.

Syöksykö vieras syntymämaahan,
kansaako kaas vihamies? —
Ei, oma heimo herjaksi muuttui,
oma oli orjuuden ies.

Nousitko vastaan sortajavaltaa,
kun sotatorvet soi? —
Lasken lautsalle raudan raa'an,
veljien verta se joi.

Voitonko liet vai tappion viesti,
saata ei ilosanomaa. —
Itkeä ikäni tahtoisin, vaikka
vapaa on kansa ja maa.

Auta, armias! Rikki on rintas,
hurmeesi huppeloi! —
Sain ma itsekin surman iskun,
kuoleman kellot jo soi.

Kaikkiko kadotan lapseni armaat,
taasko on taistohon ties? —
Lähtevi rauhaan Tuonen rannan
poikasi murhamies.

Heitätkö äitisi raukan ja rakkaan,
myös pyhän syntymämaan? —
Kohisevat korvaani Manalan kosket,
siellä ma saan isänmaan.

1918.

VAPAUDEN TEMPPELI.

Kun airuet Taaton taivaisen,
kointähdet korkean aamun,
palas Suomen joutsenet jälkeen yön,
jään, hallan ja hirmujen haamun,
haki muinaista metsälampeaan,
sen laineista laulun saarta,
näki siellä nyt temppelin valkean
päin pyrkivän taivahan kaarta.

„Tuo meille on mielehen!“ joikuivat
nuo joutsenet auringon kullan,
„tuo varmaan on temppeli Vapauden,
sen laatinut lapsi on mullan,
se että ois merkinä meillekin,
mihin päätyä pilvien tieltä,
kun Rakkaus korkein koskettaa
polon pyydettä, miettijän mieltä.“

Ja koskena toivojen korkeimpain,
valomyrskynä luomisen valtain,
alas lasi ne lampehen kimmeltävään
kivin kallein, marmorikaltain,
voi, silloin, voi, veri punainen
yli purskui puhtaiden kaulain,
kohos korkeuden vieraat siivilleen,
pois läksivät laulua laulain:

„les konsana kirpoa kansan ei,
ei erkane orjuus maasta,
min järvillä huuruu hurmeen yö,
min mielissä sääli ei haasta

sen turhia templit on Vapauden,
sen julmia juhlien hurmat,
kun alttarin äärillä ähkyy vain
veriteurahat, veljessurmat.“

Soi virtensä vitkaan vaikertain,
pois haipui tähtien tarhaan,
mut oli kuin myötänsä vienyt ois
se vapausriemumme parhaan.
Ja kuule! kuin kuorona vankien
soi kalske nyt kahlerautain,
ja Vapauden temppeli vaipuu pois,
sen paikalla paikka on hautain.

31. V. 18.

PERMAN PÄIVÄ.

Eversti A. Sihvolle omistettu.

Ajat ammoiset mieleen muistuu nyt,
tuhatvuosien häipyä häivä,
moni tarina päättyi, päättynyt
ei vielä Perman päivä.

Ja muisto Aunuksen autuaan
lie muille vain tyhjä lehti,
mut meille lapsille laulun maan,
sydänjuuriin se syöpyä ehti.

Ken kuuli soutaen Laatokkaa,
miten lauloi sen laineet surren,
hänen sielunsilmissä kuumottaa
vain valkamat vainopurren.

Ja kuulitko Kuutamolahdellai,
miten kilisi kirkonkellot,
saman tuskanhuudon sa tunsit kai
kuin Hurtan ja pajarin pelлот?

Siks siitä jos nyt taiston tie,
Jos Vienan virroilla soutu,
ei varmaan se Sammon ryöstö lie,
vain korkean kotihin nouto.

Ja viita jos soi sotakirvehin,
kun Uhtuan urhot viiltää,
ne tuovat vain tarun takaisin,
joka aikakirjoissa kiiltää.

Näät Jumalan temppeli tenhoinen
oli saassa virran vinhan,
kuvan polvilta maljan kultaisen
vie heittiöt herjan inhan.

Ja upposi Perman kunnia
kuin aurinko Vienan vesiin;
tuhat vuotta on uinunut aalloissa,
nyt uutena astuu esiin.

Nyt säihkyvi säilin ja tapparoin,
mitä heimonhenkenä säilyi,
mikä kaikui lauluin ja kanteloin
tai kyynelhelminä päilyi.

Nyt Jumalan temppeli tenhoinen
on rinnoissa Suomen nuorten,
kotikansan lempenä leimuten
kuin valkeat helkavuorten.

Tuon tauonnut temppelin taika ei,
ei loihditun maljan mahti:
sen muinoin ahnajat jaarlit vie,
nyt valpas on Perman vahti!

1918.

VÖYRIN MARSSI.

Missä marssi Vöyrin koulu
muistaa Ristiina ja Oulu,
Pohjanmaat ja mantereet;
kuinka kuului Suomen usko,
kertoo Ruoveen rantain rusko,
Tampereenkin tantereet.

Missä vaara suurin saarti,
siinä nähtiin Vöyrin kaarti,
kaikui jääkäreiden työt;

harvoin maattiin, harvoin syötiin,
päivät päälle käytiin, lyötiin,
seistiin vartiolla yöt.

Monta Hämeen hankiin haipui,
Messukylään kylmään vaipui,
monta Kurun metsät vei.
Aina eespäin! käsky kaikui.
Voittoon, koston! korvet raikui —
taikka kuoloon, taapäin ei!

Kunniata kaatuneille!
Hetki vanhoa on heille
kautta kauniin synnyinmaan:
Sen jos vapaus vaipuu milloin,
nousee Vöyrin kaarti silloin,
taasen meitä tarvitaan.

1918.

SAKSAN KUMPU.

*(Sankarihautaa Helsingin Vanhankirkon puistossa
katsellessa.)*

Lempeät lehtivi puut, miss' uinuvat sankari-
vainaat,
vartio äänetön tuo järvien, metsien maan;
taivahat leimuavat, punapilvihin aurinko vaipuu,
kohta jo kattavi veet valkea, varjoton yö,
yhtäpä kultailee yhä kumpua pohjolan päivä,
päällä sen karkelohon kulkevi ilta ja koi;

helkkävät ihmisen hengessä noin ilot, muistot
ja toiveet,
sieluissa kansojen myös kantelo korkeuden,
kauniimmin kaisu se ei kuin kaikuu se hetkenä
Herran,
kun veriliittohon käy veljinä kansoa kaks,
kumpikin uljaat, uhraten maalleen poikansa
parhaat,
toinenpa uhraten myös onnelle vierahan maan,
siks sinä ilmoisna ei ikän' unhotu heimossa
Suomen
kalleus kunnahan tään: kansojen kiitollisuus.

Nukkuos rauhassa siis, sinä Saksan sankari-
joukko,
ympäri kumpusi tään Saksa ja Suomi on yks',
ette te turhaan tullehet, ei mene muistonne
hukkaan,
vuossadat kertova on maassamme maammo
ja laps',
kuinka se kuitattiin se Saksan kunniavelka,
hakkapeliittojen tie, Kustaa Aadolfin työ

puolesta aatteen, vapauden, pyhän yksilö-
uskon,
jonk' oli vain kotimaa teillä ja meillä, mut ei
muualla: milloinkaan ei maksettu kansojen
velkaa
kauniimmin, kirkkaammin kuin te teitte sen
nyt;
kiittää Ruotsikin sais, mut ellei kiitä, se jääköön,
on Viro kiittävä viel', Aunus ja Inkerinmaa:
ei sinä ilmoisna ei ikän' orjana astu ne maa-
taan,
joiden puolesta vuos tään jalon hurmehen vuo.

27. VII. 18.

VIRON VIRSI.

Marssii miestä niinkuin peistä,
yksin, kaksin, monta rinnan. —
Minne matka miesten nuorten?
„Liepehille Paidelinnan.“ —
Paljon lähtee, harva palaa! —
„Tuota tutkineet me emme,
niinkuin Lappi loihtulauluin,
tapparoin me taistelemme.“

Vuoksi synnyinmaanko taisto? —

„On nyt vuoksi veljen oman,
mutta myöskin vuoksi äidin
yhteisen ja onnettoman.“ —

Eikö äiti teille Suomi? —

„Löysimme sen laajemmalta,
takaa Vienan, Suomenlahden,
Peipusjärven rantamalta.“

Kenpä kurja kyntää tuolla? —

„Kyntää Suomen suuri suku,
jonk' on aavat hengen alat,
jonk' on laaja lasten luku.“ —

Eikö suojatton nyt Suomi,
kun sen poiat parhaat läksi? —

„Täten Suomen suojelemme,
teemme verin tiettäväksi:

Suur' on aika, tuntureilta
kajastaa jo päivänkoitto.

Yhtyy Väinön heljä heimo,
veljet: kuolema tai voitto!

Vast' on Suomen kansa vapaa,
kun sen vapaat laululehdot,
kun sen kuuluu kunniassa
haavehien haudat, kehdot.“

Lähtekää siis Luojan nimeen
kodin rakkaan rantamilta!
Itkenemme teitä niinkuin
itkee kasteen kesä-ilta.
• Vuosisatain toivot teitä
seuraa: Suomi suurentakaa!
Sentään muistakaa tuo yksi:
vaino voi myös tulla takaa.

9. I. 19.

NUORI SANKARI.

Hän nuor' oli, mieheksi mainittiin —
veriruusut nyt haudalla itkee —
oli outoa laatua viisautens:
hän Viroon matkusti, ei hän lens'
se ollut ei hänen matkansa ens' —
orjantappurat Onnetar kitkee.

Sen tunki Saksan kuin Vienen maa —
veriruusut nyt haudalla itkee —
ett' oli hän valtias vuosiltaan,

nous kunniaksi hän kaiken maan,
hän taisteli, kaatui kauneuttaan —
orjantappurat Onnetar kitkee.

Taru, laulu seppel on sankarin —
verirusut nyt haudalla itkee —
kun näin hänet, käärehet peitti pään;
kuustoista täytti hän elässään,
hän; meitä viisaampi mieleltään —
orjantappurat Onnetar kitkee.

1919.

KENRAALI MANNERHEIM.

Hän ratsahti armeijan voittoisan päässä,
oli aurinko uus hänen otsallaan,
kuin kruunu se kimmelsi tuiskussa, jäässä,
kuin leimaus se lens yli yöllisen maan.
„Mikä on tuo?“ jo tiedusti toiselta toinen.
Kävi kansassa vastaus kuin vavahdus:
„Ilon itkulta tuskin sen tuntea voinen,
mut luulen, mut luulen, se on Vapaus!“

Ja kussa hän kulki, siell' ihmiset sulii,
sydänlähteet läikähti, korkeni koi,
kuin juhla hän halk' elon harmajan tuli,
sotatorvet ja rummut ja karkelo soi,
maa vapauden ruusuja kukki, mut eipä
vain ruusuja, ruskotti kukkeus uus:
hänen jäljissä lainehti laiho ja leipä
ja lempeys ja miel'alan aatelisuus.

Kuin kointähti Suomen hän taivaalle nousi,
kuin ehtoon ei tähtensä sammuva lie,
maan tään hän on kilpi ja kalpa ja jousi,
kuin kulkeekin Salliman sankean tie;
kuin lyöneekin aikojen lyijyiset laineet,
kuin rautainen kaartuukin kansojen yö,
on vuossadat virkkava maailman maineet,
mikä tääll' oli Valkean Kenraalin työ.

29. VII. 19.

*KARJALAN SUOJELUSKUNTIEN
MARSSI.*

Laelta vaarojen lakkapäiden
ja virtain varsilta miestä käy,
kuin juhlujuoksuun on kiire näiden,
vaikk' kainalossa ei kannel näy,
ne rientää ryhmihin, joukkueihin,
kiväärit liittyvät kivääreihin.

Ja niitä välkkää kuin tulta: tuolta
yks soutaa aaltoa ankaraa,
tää pitkospuitansa pinkoo suolta,
tää laakson polkua poimettaa,
näin kasvain, karttuen armeijoiksi
käy valtakunnan he vartioiksi.

Se nousee, Karjalan kansa vapaa,
kun uhkaa orjuuden uuden yö,
se tahtoo suojata Suomen tapaa,
se Suomen oikeuden eestä lyö,
kuin sähkö silloin se ilmaa lataa,
sen rauta iskee ja rakeet sataa.

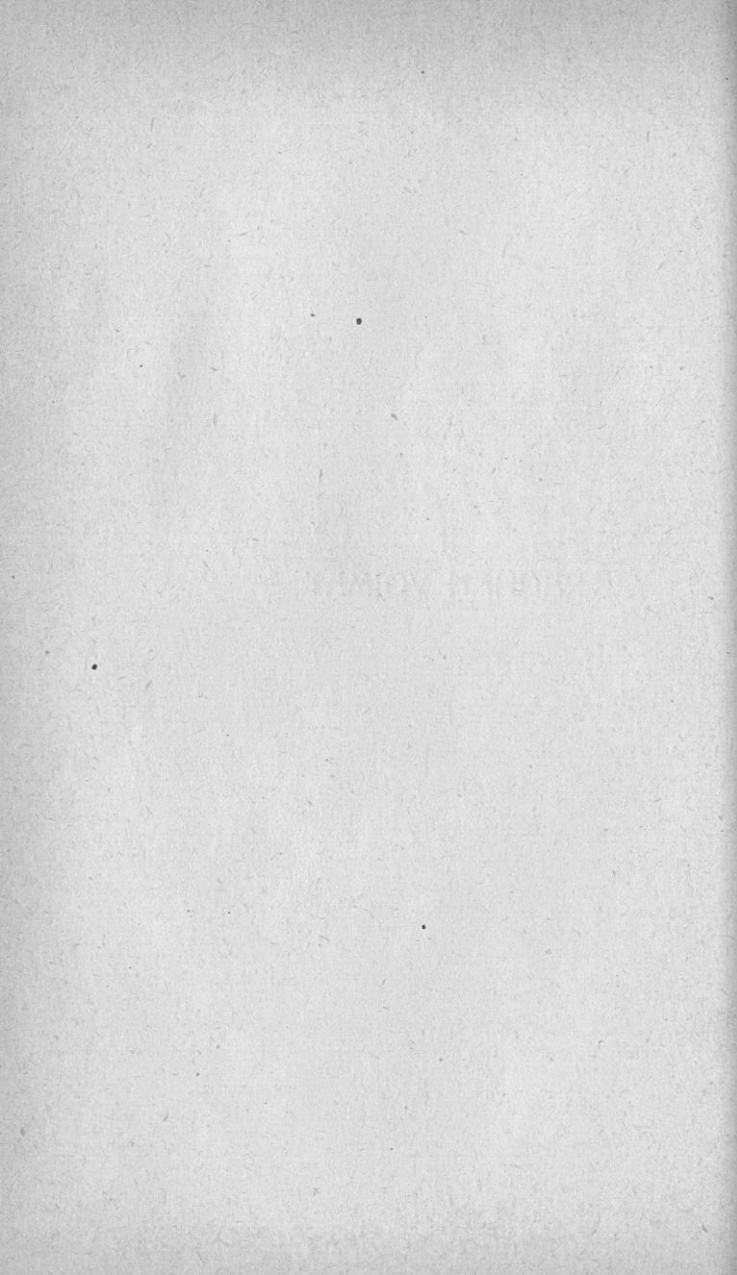
„Ja kuulkaa! Haastavat urhoin haudat:
On Vapaus ainoa aateluus!
Ne silloin katkesi kahleraudat,
kun luotiin Karjalan kannel uus,
kun alta Ahvolan, Raudun lunten
nous ruusut ruskeat sankar-untten.“

Käy kansan nousu, käy kansan myrsky
kuin Vuoksi valtava voimassaan,
käy vaahtoon Laatokan laajan hyrsky,
soi virttä Aunuksen, Vienanmaan,
ja suulta suurtuvan Suomen Nevan
se korjaa Inkerin koitonevan.

Syksyllä 1919.

II

RAIHAN VOIMAT

TYÖN UHRIEN LAULU.

Työ, kunnia korkein ihmisen,
myös voima ja voitto ja valta,
mut päämäärä ei, johon taistellen
hän pyrki puuttehen alta,
se kaukana on,
on loppumaton
rata kultainen Rakkauden auringon,
tie, täydellisyys,
mitä pyhintä pyys
kevät kerkee ja kypsytti sydämen syys —

Työ, kunnia korkein ihmisen,
myös voima ja voitto ja valta!

Työ synteimme vuoks muka säädettiin,
me siunaukseksi sen teemme,
kun yltävät määrihin ylhäisiin
sydän, järki ja jäntereemme,
kun muistamme vain,
mihin matka on ain
ja taistelu tahtojen leimuavain,
mikä tarkoitus tien
läpi helteen ja hien
ja hehkunta hetkien kiirehtivien —

Työ synteimme vuoks muka säädettiin,
sen siunaukseksi me teemme!

Työ muuttavi muodot maailman,
myös laajemmaksi sen laatii,
mut tunnon myös yhä tuimenevan
tekijältä sen valmius vaatii,

työ kartuttaa,
työ vartuttaa,
työ vain yhä vaikeemmin velvoittaa,
kunis maahan lyö
tekijänsä työ,
mut ympäri vaaksan jo valkeni yö —

Työ muuttavi muodot maailman,
myös laajemmaksi sen laatii!

Työ, veljeys, siskous ihmisten,
side onnen ja onnettomuuden,
yli maanpiirin yhtyvät miljoonien
kädet, mieltehet uskon jo uuden,
kuka kouransa suo,
kuka tiedolla luo,
kuka ammattitaitonsa tarkimman tuo,
kaikk' kiirehtäin
ajan aamua päin,
päin valkeutta vuorien kimmeltävään —

Työ veljeys, siskous ihmisten,
side onnen ja onnettomuuden!

Työn uhrit, me vainajat varhaiset,
myös lienemme liitossa myötä,
vaikk' kuulu ei varjojen askelehet,
me astumme aukaisten yötä,
me kuljemme kuin
uni unhotetuin,
mut singoten uskomme silmin ja suin:
työ voimamme vei,
mut voittoa ei,
min lautuvi latva työn lapsille —

Työn uhrit, me vainajat varhaiset,
myös lienemme liitossa myötä!

VALKEA VAPAHTAJA.

Meksikolainen legenda.

Hän saapui, hän neuvoi, hän hallitsi heitä,
lait laati hyvät,
somat siroitti tietojen, taitojen jyvät,
näin viittoen valkeuden Jumalan teitä
hän edellä kulki,
Isän korkean tahtoa julisti julki.

Ja valkea hän oli varreltansa
kuin poutapilven
on hohto tai kirkkaus on hopeakilven,
sini silmien oli — niin kertoi kansa —
kuin meri, min rintaan
kesäpäivä on mennyt ja päilyvi pintaan.

Mut illalla kerran hän ihanimmalla
meni valkamahan
ja käskyt ihmisten hyvän ja pahan
hän kirjoitti kaislalla kahisevalla
helohiekkään rannan
ja virkkoi: „Nyt aarteeni viimeiset annan.

Taas matkani tuonne on aaltojen taaksi,
ma mistä tulin,
mihin kaihoni lens monin kultaisin sulin,
mut kerran on aaltoja halkova haaksi
päin maanne rantaa,
mi kansoa uutta ja uskoa kantaa.

Ja teille he uudet jumalat tuovat
mun kaltaiseni,
mun vertaiseni, mun valtaiseni,
ja maastanne uuden he Eedenin luovat;
jos käskyt nämä
te pidätte, silloin on täyttyvä tämä.“

Hän purjehti pois, meni merien teitä;
kovin kaipas kansa
kuin parhainta, kauneinta olemustansa.
Toki lakinsa lempeät lohdutti heitä
ja riimut rannan —
mut ah, pian haihtuvat sanat ne sannan!

Ja ihmisten mielet on kuin meren hiekka:
kas, viikot vierii,
monet päivän ja kuun kehät kultaiset kieri;
jäi unhoon jo tietojen, taitojen niekka,
ja niinkuin vaha
suli viisaus ja tuhmuus ja hyvä ja paha.

Ja niinkuin Niniven lapset he tuli.
Mut kaipaus säilyi,
mi kauniina kansan sielussa päilyi;
he heimojen vieraiden verehen sulii,
mut illanruskoon
he katsoi kuin uuden aamunsa uskoon.

Niin kerran aamulla armaimmalla
tuli miehet oudot,
soi aavalta huudot ja airojen soudot,
näki kansa sen mielellä arastuvalla,
tarun täyttyvän luuli,
esivanhemmilta min kerran he kuuli.

Tuli uskonto uus, tuli jumalat uudet,
mut julmat, kovat
kuin kansan poljetun kohtalot ovat,
tuli sorto ja sortajan armottomuudet
ja raakuus ja rauta
ja orjuus ja kurjuus ja kuolo ja hauta.

Ja katosi kansa, ei kansan kaipuu.
Se kulkee merta
kuin Mestarin henki, mi heill' oli kerta;
ja laineet nousee ja laineet vaipuu
kuin ihmisrinta,
mi itkevi unelmataan ihaninta.

1917.

KUTOI KANGASTA ELÄMÄ.

Z. Topeliuksen 200-vuotisjuhlaan 25. I. 18.

Kutoi kangasta elämä
taruloimin, taikaniisin,
polki auvon polkusimin
päivän nousevan punassa.

Kaaloi lapsi katsomahan,
silmät suurina kyseli:
„Kelle kultaista kutonet,
helmellistä helskyttänet?“

Vastasi vakava vaimo:
„Kudon sulle kultapaidan
mielen kulkevan kuvista,
omantuntosi oraista,
iloista isän ja äidin.“

Kuuli lapsi kummastellen.

Ja ne katsoi kaikki peikot
korven louhien lomasta,
ja se pelkäs, poika pieni,
polkuansa piipertäissä;
puut puheli, kuuset kuiski,
hongan-oksatkin osoitti
erämaihin eksyvätä,
saloja samoavata!
toki tähti tietä neuvoi,
opasti kotihin koivu,
haltia hyvä talutti
kotilieden lämpimähän.

Kutoi kangasta elämä
kuudanloimin, kukkaniisin,
polki unten polkusimin
Lapin lyhvessä kesässä.

Mies nuori kyselemähän:
„Mitä suihkit, sukkulainen,
suihkitko suruja lemmen
vaiko sankarin satua?“

Vastasi vakava vaimo:
„Helskytän hopeapaidan
sulle hehkusta sydämen,
synnyinmaalle sykkiväisen.“

Nuori uskoi ja uneksi.

Ja ne hehkui, hengen miekat,
taivonkaaria tavaten,
Ja ne uhkui, unten purret
purppurata kaukomaiden,
veet sinerti, maat viherti,
ilman lintuset liverti,
suut sadat suruja lemmen,
tuhannet tarua urhon,
joka itsensä unohti,
muisti vain isien maata,
kohotti kotoisen kansan
mainehesen, kunniahan.

Kutoi kangasta elämä
vaskiloimin, valtaniisin,
polki vaivan polkusimin,
synketessä syksy-illan.

Katsoi miesi mieltiväinen:
„Mitäpä kutonet, kumma,
täyttymystäkö tekoni
vaiko tarmon taittumusta?“

Vastasi vakava vaimo:
„Kudon ma kuparipaidan
sulle pelvosta Jumalan,
jota ei katehet kaada.“

Mies suori sotisopahan.

Ja ne viuhui, siimat kaikki
vasten valtaisan povea,
ja ne kalskui, kalvat kaikki
vasten sankarin sydäntä,

ja ne päätyi, arkipäivät,
työn pitkän pimeät hetket,
epäuskotkin elämän,
oman voiman voipumukset,
vaan oli ylempi voima,
joka johti eksyvätä,
näytti tietä, täytti tähkän,
salli heikon heilimöidä.

Kutoi kangasta elämä
rautaloimin, loppuniisin,
polki kuolon polkusimin
hallan harmajan tuloa.
Vanhus katsoi kaihomielin:
„Tuoko on tulos elämän,
päättös päivän kaunehinkin?“

Vastasi vakava vaimo:
„Kudon sulle kuolinpaidan
armosta Isän Jumalan,
parahasta palttinasta“.

Vanhus valkea nukahti.

Vaan ei mahti maahan mennyt,
lauloi latvoissa petäjän
kuiskeessa kotoisen kuusen
soipa Suomen on saloilla,
vierillä tuhanten vetten,
ilona isän ja äidin,
neuvona pojan ja neien,
lauluna Suvannon lasten
taikana teon ja tarmon
synnyinmaamme sykkiessä,
armona Isän Jumalan
kuolon portin kuumottaissa.

MAAMIEHEN RUKOUS.

Maan me miekoin varjelimme,
auralle nyt astutaan:
sama meille, hurmehessa
vaiko hiessä kastutaan.

Monta pois on mennyt miestä,
sentään jälki jäänyt on,
perukirjat, jos ei muuhun,
Suomen kivipeltohon.

Maa on vapaa! Siksi orjan
ole ei nyt rukous,
minkä huokaa taivahalle
sielun syvä luottamus.

Jos ma kynnän, jos ma kylvän,
tuota aina aattelen:
teen, min tiedän oikeaksi,
enemp' ei voi ihminen.

Eipä suotu ihmislapsen
nousta taivaan jumaliin,
mutta suotiin päivänpilke
miljoonien sydämiin.

Suotiin surun kyynelkaste,
ilon raikas ihmisyys,
rakkauden kirjokaari,
toivon toukokuu ja syys.

Tuuman tiedän Tuonelasta,
vaaksan verran elostain,
ymmärrän vain yhden: jätän
sarat suuremmat kuin sain.

Totta elonleikkuun Herra
tajuua mun mieleni,
koska yössä, päiväntyössä
Häntä kiittää kieleni.

Seisoin taiston tuoksinassa,
seisoin alla taivahan
samana kuin läsnä muinen
essä Isän rakkahan.

Tapahtukoon tahto Sinun
eikä minun, rukoilen,
koska kylvän, kyyhättelen
kautta Luojan sormien.

Vaan jos järkkyy maassa laki,
jälleen sotatorvi soi,
silloin tehdään toinen touko,
rauhan askar jäädä voi.

Silloin verin varjelemme
perkaamamme pellot taas,
rakkaudella rakennamme,
minkä sota, nälkä kaas.

1918.

RAUHAN HERRA.

Hän kulkee diadeemi otsallansa
ylitse maailman ja kansain yön,
Hän, rauhan Herra, joka rinnassansa
kaikk' kätkee taistelot ja ihmistyön,
jumala joulun, joll' on yks vain kansa,
yks valtakunta yllä tähtivyön,
ja ken sen näkee kultakruunun säteen,
ei hälle kalpa enää nouse käteen.

On vierimässä sodan viides vuosi
ja yhä turhaan rauhan Herra käy,
ken voittikin, ket' onni, voima suosi,
on varmaa vain: ei taiston päätä näy,
miljoonat hukkui, hurmevirrat vuosi,
Euroopan päivä mailleen ennättäy,
mut aina kulkee rauhan Herra turhaan
vedoten rakkauteen, ei veljesmurhaan.

Ah, nyt jos koskaan tiedän: korkein oppi,
mi koskaan kaikunut on päällä maan,
min kuuli valtalinna, vangin koppi,
mist' yössä kauhun vielä iloitaan,
min äänt' on soinut minkään rinnan soppi,
min ihmiskunta tietää kuollessaan,
on kunnia, mi korkeudess' on Herran
ja maassa rauha, hyvä tahto kerran.

1918.

RAUHAN VOIMIEN VAPAUTUESSA.

Kuin vankeina hallan
ja hyyn
ovat kauan kahlitut
järvien, lampien laineet
pohjoisen maan,
niin vankeina on väkivallan
ja vääryyden, vainon ja riidan
ja surman ja syyn
nuo vuosia maanneet
maanpiirin henget ja aineet,

ja maailmaan
vain itkua, vaivaa,
verta ja haavoja luoneet,
sydäntuskaa tuoneet,
myös ruumiiden runsautta
kentille kunnian
kimmeltäville,
mut puutetta leivän
ja lemmen ja lämmön
leskille, orvoille
osattomille.

Kuin hangenkin alta
ja jään
puin, nurmin ja kukkasin
puhkee maan ikimahti
taas vapauteen,
niin vapautuu pyhä valta
taas hengen ja aineen työn,
teko tyynen sään,
myös tieto ja taito,
tuo kansojen kunniavahti,

ja voimat sen
taas virkoovat laihoja,
heelmiä, viljoja kantain
vieraiden rantain,
ja maailman kauniimman
luo väki sähkön
ja liekin ja malmin:
niin Suomikin suurtuu
rauhasta raskain
laihoin ja soiluvin
saarin ja salmin.

Ja kuin sepon toimin
ja töin
tuo nous tarun Sampo,
antaja auvon ja onnen
muinahisen,
niin voittava kansan on voimin
sen henkikin, heilivä hiljaisin
päivin ja öin,
taas nuorissa nostaen
taattojen tarmon ja ponnen

ja rakkauden,
pyhän, hehkuvan, täyden
tähän maahamme karuun
sen sankaritaruun,
mi enää ei konsana
katoa kannelta
pohjoisen taivaan:
siks isketty syvään
se on sydänveriin
ja veljesten vihaan
ja vainoon ja vaivaan.

29. XI. 18.

ABOA VETUS ET NOVA.

Vieras virpi, erämaahan tuotu,
niin ol' Alma Mater Turun ajan,
kreivin jalon lempeydellä luotu,
pantu työlle kansan kasvattajan;
ja ne soivat Ruotsin rummut, torvet,
koska kumman kuuli Suomen korvet,
ajoi Phoibos kautta Auran rantain
aikaa uutta kilvellänsä kantain.

Tuosta maille Thulen kolkon, loiton
leijui Gratiain ja Musain seurat,
kuuli kultakieltä Orpheun soiton
kohta Suomen karhut, Pohjan peurat,
nousi yöstä valta vanhan Hellaan
maata kaitsemahan kauneudellaan,
saapui viisaudenkin juhlasaaton,
astui Aristotelein ja Platoin.

Kumma virpi, vihannoiva kukkaa
ihaninta ihmishengen kerta!
Vaikka vainot kaasi kansarukkaa,
vieri virrat kyynelvettä, verta,
sentään säilyit nälän, hallan uhmin,
etkä maata tuominnut sa tuhmin,
maan et voimaa, kunne juures johti:
voimaa nousta jumaloita kohti.

Nousi kansa, vaikka virsin toisin,
kumahtivat kilvet kummun alta,
kulki kuvin uusin, aurinkoisin
korven yöstä vanhan Väinön valta,

samos päästä pitkään vuosisatain,
hehkui kautta kaikkein hengenratoin,
eikä ollut oppi outo meille,
tie ei vieras ihmis-ihanteille.

Oman sielun onkaloista uuden
Suomi tahtoo luoda taikapajan,
suojuks valkenevan vastaisuuden,
jalon jatkajaksi Turun ajan,
kuulla kieltä, mieltä omaa, mutta
aikaa unhottaa ei kadonnutta,
jolloin kansalliset haihtui kaiteet,
missä haastoi kansain tieteet, taiteet.

6. XII. 18.

KANSALAISRAUHA.

Työn tyynen ne aikoja ollehet ei,
oli vainon se vuossata sankka,
sota soi, veri vuos, viha veljiä vei,
rae rautainen lankesi rankka,
kun suurtuivat kohtalot Suomellei,
sen luotihin vapaus vankka.

Eik' olleet ne lahjoja laupeuden,
oli saalista sankaririntain
nuo kointähdet huomenen hurmeisen,
oli kauppaa se kalliiden hintain,
päin tulta kun ryntäsi patterien
pojat pohjolan kourin ja kintain.

Eik' katsottu, ken oli mieleltä mies,
kun vaan oli kumppani vakaa,
eri kieltä jos haastoikin, tiensä kun ties
ja tahtoi hän vaaramme jakaa,
kun hällekin inha ol' orjuuden ies,
joka uhkasi eestä ja takaa.

Mikä nyt? Miks rintama rikki on tää?
Mihin syöksyvi valkea valta?
Sitä vaara vaikk' ympäri piirittää,
ei silti se mieltänsä malta,
vaan riitansa, kaunansa kahleihin jää,
jos pääsikin sortajan alta.

Taas taistelo uhkaa, jo taivahat käy
yli maanpiirin pilveen ja yöhön,
ei viel' levon lempeän tähteä näy,
ei rauhaa, ei rakkautta työhön,
vaan kalskuen kansat ja maat terästäy
miesmurhaan ja miekkavyöhön.

Isänmaa polo, poljettu, etkö jo saa
sä kylläksi, eikö jo riitä
sun tuskas, mi pohjolan tummentaa?
Mut näyttää kuin nauttisit siitä.
Nälän, taiston ja ruttojen ruhjoma maa,
sopusointuun jo lapsesi liitä!

Suvi saapuvi uus, pian koivu ja kuus
taas Suomen aalloissa päilyy:
jos rinnan sen kumpikin kansallisuus
käy kukkaan, ne kumpikin säilyy,
mut kiistaan jos käy, se on onnettomuus
min yllä jo yön hämyt häilyy.

Germaani! Sun kunnias korkea on,
kun soi sana syntymämaasta.
Olit taistossa pelvoton, nuhteeton,
urotöitäs ei umpehen laasta.
Taru, laulu sun kumpusi kaartakohon,
ei maanpetos, vilppi, ei saasta.

Suku Suomen! Sa maan pyhän, vapaan sait,
sitä älkösi ahtaaksi aita,
vaan laatios laajoiks sen hengen lait —
väki Väinämön ei ole saita —
niin kaikille täällä on tilaa kait,
joka tilansa tietää ja taitaa.

Ja poikas jos myös monen eksyi tie,
sai palkan he harhailuista:
vuos hurme ja kyynel. Jo lohtua vie,
jo suruja vaali ja suista!
Lumet mennehen talven jo mennehet lie —
älä pahalla pahaa sa muista!

Ole ylimys, vaikk' olet nousukas!
Sun vanha jo on sukujuuri.
Ole ruhtinas ruumiilta, sielulta,
ole ylhäinen, ylväs ja suuri,
niin varmaan sun säilyvi valtikkas,
Olet Europan kunniamuuri.

1919.

PRESIDENTTI STÅHLBERG.

Kiireesti kierii ajan kehräpuu,
vähemmin kansa käyttää voimiansa,
nopeimmin uskot, toivot uudistuu.

Rakensi kansanvalta rintamansa,
kun meitä uhkas harvainvallan ies,
jo repii, rakentaa sen uudestansa.

Käy valtakunnan ohjaksiin nyt mies
työn tyynen, vaan ei miekan; tuosta raaka
ei väkivalta riemuinne kenties.

Jos vaappuu oikean ja väärän vaaka,
jos nousee jälleen punahirmun pää,
saa tuta tuiman miehen lauma laaka.

Hän järkkymätön on kuin järjen jää,
ken yksin soutaa tuulet, myrskyt tohti,
voi tyynet kestää ilman ystävää.

Hän, joka voittoon kansan tahdon johti,
jos mahdit pimeet maassa piileksii,
ne ohjaa oikeuden, työn valtaa kohti.

Hänessä yhtyy teräs ynnä pii:
liestulta pyhää uuden rauhan ajan
hänessä Suomen heimo tervehtii.

Ja tervehtii myös liekit laulun pajan.

29. VII. 19.

TÄHTILIPPU.

On maailman yö, toki maailman yllä
yks' viiri on tähtinen, voitollinen,
viel' äsken se hurmehin hulmusi kyllä,
nyt liehuu se lippuna lempeyden,
maan kansat se tahtovi yhtehen liittää,
nälän jäytävän jälkiä lääkitä pois,
sodat estää ja sorron, mi sortoa siittää,
kuin oikeuden korkeimman viitta se ois.

Sen tangossa viirin käsvarret on vankat,
ees' astuvi kuin pyhän auringon mies,
mut jäljessä joukkiot taajat ja sankat,
joill' yksi on aatos kuin liekkivä lies:
ei maailma nouse, jos nouse ei mielet
yli koston ja kaunan ja vainon ja yön,
jos kaiuta kansojen parhaiden kielet
ei kauneutta rakkauden, rauhan ja työn.

Ja katso! Mik' eilen ol' laulajan unta
tai ennettä tietäjän verhouneen,
nyt päämäärä on, mihin ihmiskunta
kaikk' katsoo kuin tähtehen kultahiseen,
ja tähdet ne tuikkii ja tuikkii yhä
läpi loistaen kansojen kamppailevain,
yli maailman lippu se liehuvi pyhä
kuin oikeus, kuin täyttymys laupeuden lain.

Siis ollut ei unta kuin ennen me luultiin,
ett' oikeus valtiot ohjata vois,
siis ollut ei totta kuin ennen me kuultiin,
väkivalta ett' ihmisten kunnia ois,

siis saa siitä haastaa myös runoniekka,
kun haastavat harmajat kansojen päät,
siis maan päällä kaikkea mahda ei miekka,
sen vierellä vienommat vallat jo näät.

Mut mies, joka juurella viirin sen kulkee,
min kourassa kansain nyt kohtalot on,
hän rintaansa maailmantuskan nyt sulkee,
yli-ihmisen taakan hän ottanut on.
Kuin kauan hän kestää? Kenties koska horjuu?
Taas silloin on tähdetön eessämme tie.
Hän päältämme yösydän-peikkoja torjuu,
suvun suuremman hän lipunkantaja lie.

KANSOJEN KEVÄT.

Jäät järkkyvät, paisuvat maat sekä veet,
nyt kansojen käy kevätmyrsky,
veri virtoina vierii ja kyyneleet,
soi itkun ja tuskan tyrsky,
ja vankkumatonna kuin kuoleman yö
niin suurta kuin pientä nyt surma lyö.

Ei auta nyt rauta, ei ruuti, ei muu,
ei pankit, ei pennit, ei punnat,
ajan ankaran myrskyyn murskautuu
lahot valtiot, yhteiskunnat,
vain kestää, mi tuoresta, tervettä on
ja käy kera kuoleman taistelohon.

Uus maailma syntyy. Mut varmaan ei
sen kauniimpi, viisaampikaan
kuin entinen, min viha taivahan vei,
mi tahrautui verenvikaan:
sinis saavu ei maan päälle kansojen suvi,
kunis muutu ei ihmisten murhe, ei huvi.

Taas tultu on arvoihin alkeellisiin,
väkivaltahan, voimaan raakaan,
ei hengen, vaan ainehen hekkumiin;
kuka miekkansa heittää vaakaan,
heti suurempi, suurempi oikeus on hällä,
kuin ennenkin ollut on — väkevämmällä.

Sota kaikkien kaikkia vastahan soi,
vaikk' kaikki vain rauhaa halaa,
viel' loppua murhien nähdä ei voi,
koko maanpiiri hehkuu ja palaa,
suru taivahat saartaa, ja ihmiskunta
vain hulluna hourivi hurmeista unta.

Taas milloin se järkiinsä järjesty? —
Kesä kansojen, milloin se koittaa?
Ei ennen kuin oman sydämen syy
käy raskaaks, ja raudankin voittaa
suur' Rakkaus, mi pehmentää pedot julmat —
vain Rakkaus ratkaisee ajan pulmat.

Uus uskonto syntyy. Mut varmaan ei
sen kauniimpi, viisaampikaan,
kuin kirvesmiehen mi ristille vei,
mi tallattu nyt on likaan,
mut varmaankin vähemmän vaikea käyttää
ja keveempi kantaa ja helpompi täyttää.

Tiet laajat on laumojen taivaltaa
polut yksilön vain ovat kaidat;
vain joukossa jokainen käydä nyt saa,
miss' esteenä ei raja-aidat,
ja korkeella vaatimus-viiriä pitää —
vain itseltältänsä ei vaatia mitään.

Kesä kansojen, milloin se koittaakaan?
Ei koskaan, elleivät muutu
pian yksilökansoiksi kansat maan,
maan lapsina maahan juutu,
ja rakasta maata kuin äitinsä nisää
ja taivasta kuin elon korkean isää.

1919.

IHMISHEIMO.

„Uljas* kaikkea uhmaamaan
heimo ihmisen käy herjahan, vääryyteen.“

Horatius.

On luonnon sydänloitsut ilmi luotu,
on herätetty henget veen ja maan,
on tuli itse pilven päältä tuotu
ja vuorten vanhat voimat piilostaan,
jo aalto vanki on ja tuuli työssä,
jo koski toivojamme tottelee,
kas, kuinka pyörät laulaa laakson yössä
ja väkipaljat säihkyin säestelee —
mut missä, missä on onni?

Maa kaikki meille verokuormaa kantaa,
pääät tähkään täyttyy, laihot lakoaa,
myös meille riistaa metsä, aalto antaa
ja merten aitat suolaa sakoaa,
vain meille varttuu hiehot, varsakarjat,
vain meille uuhten villat uhkeaa,
puut heelmän kantaa, nousee noron marjat
ja kukat kunnahilla puhkeaa —
mut missä, missä on onni?

On ilma vallattu ja radat raattu,
on vesi viitottu ja auki maa,
kaikk' esteet eestä ihmisheimon kaattu,
ett' yhteen kaupungit ja kansat saa,
kas, kuinka tuolla haahdet merta halkoo,
tääll' autot ajaa, vaunut vilisee,
käy kauppa täällä, tuolla tanssii talkoo,
reet kilvan kiittää, tiuvut kilisee —
mut missä, missä on onni?

Me oomme tehneet talot suuret, laajat
ja kodit korkeoiksi kaartaneet,
me oomme lyöneet maahan malmivaajat
ja paadet paksut seiniks saartaneet,
jääkylmät liedet nuo me lämmitimme,
nuo asutimme suoajat autiot,
ne kruunuin, sähkövalkein valaisimme
ja pehmeiks peittelimme permannot —
mut missä, missä on onni?

Me oomme tehneet Herran temppeleitä,
maan lunnait' taivahille maksaneet,
me oomme kilvan käyneet kirkkoteitä
ja uskollemme hyvin uhranneet,
maanpiirin täyttännyt on kansain kuoro,
on nousseet luostarit ja alttarit,
nyt tullut vihdoon ihmisten on vuoro:
sa turhaan taivahille suitsutit —
ei siellä, siell' ole onni.

Uus kannel kaikuu, uusi aika koittaa,
uus tuuli käy, uus huomen huminoi,
se heikot herättää, se vahvat voittaa,
se veljeyttä yli vetten soi,
ja ihmisille ilon viestin kantain
se syöksee elon, taiston tuoksinaan,
soi rakkautta kautta taivaanrantaan:
maan päälle tänne taivas taotaan —
vain täällä, täällä onni on.

Se taivas kaunihina kaartuu kerran,
kun kansat merten poikki kättä lyö,
kun joka mökkiin paistaa päivä Herran,
kun joka lapsi lemmen leipää syö;
ja itse Luoja jättää taivahansa,
käy alas onnenkruunu otsallaan,
ja jokaisell' on joulu rinnassansa,
jumalat vanhat syntyä uudestaan —
vain silloin on onni.

1896—1919.

AURINGONSÄTEIDEN LAULU.

Koti meill' ikikirkas ja korkea lie,
mut yöhön on ympäri kaihomme tie,
me tahdomme valkaista autiot aavat
ja nähdä, ne kuink' elon kauneuden saavat,
siks syöksymme pilvien pimeyteen,
läpi läikymme seeteen ja ilman ja veen,
ne loihdimme kaariksi kimmeltäviksi,
jumal-ihmeiksi, taivaiden imantehiksi.

Halu meillä on maailmat valloittaa,
enin kuitenkin suuri ja mahtava maa,
ota emme me mitään, vaan annamme aina,
kun kaikkemme on vain Luojalta laina,
me luimme sen ruohon ja pensaat ja puut,
värivälkkehet nuo, sävelhelkkeet ja muut,
siks' meitä se kiittävi kirjavin kedoin,
ja laulavin linnuin ja leikkivin pedoin.

Peto leikkivin, lempein ja vaarallisin
toki ihminen lie, maan laps ihanin,
hänet voitamme hyväillen poskea, kättä,
kunis olla hän ei voi hymyilemättä,
mut jos joku vieläkin onneton ois,
hänt' emme me enää päästäne pois,
vaan suljemme piiriin ja vierellä käymme
ja riennämme rintaan ja silmistä näymme.

Jos meidät hän tahtovi karkoittaa,
me pyydämme, palvomme näin Jumalaa.
„Ota pois hänet täältä, tai suo hänet meille,
hänet ohjaamme ikuisen onnelan teille!“

Isä ylhäinen vastaa: „Hän vankinne on“.
Hänen kahleensa silloin on katkeematon,
hän on iki-autuas auringon lapsi,
min nurru ei otsa, ei harmene hapsi.

Laps auringon jos joku itkevi tuo,
sadekaariksi saartuvat kyynelet nuo,
jos murhe on hällä, hän murheesta suurtuu,
jos kärsimys, hän jumaluutehen juurtuu,
näin kasvaen kaltaiseks jumalain
kadotuksesta aarteiden kalleimpain,
mitä maan elo kylvävi kuolevan vaivaan,
hän valmis on tarhoihin auringon taivaan.

4. VI. 19.

III
VAELTAVA KUUSI

VAELTAVA KUUSI.

Ne hakkasi pois minut juuriltain —
kohu korven soi minun korvissain —
mun saattoivat salihin kimmeltävään,
joka puolelta peileistä itseni nään,
ne hellivät oksani helyihin
paperkukkasin, omenin kultaisin,
ja kirjovöin ja kynttilöin
niin kirkkain kuin taivahan lamput on öin,

ne hymyilivät, ne lymyilivät,
ne naavaista partaani pitelivät,
ne pyörivät piirissä ympäri mun
ja lauloivat: „On hyvä olla sun!“

Ma valvonko vai näen unta vain? —
kohu korven soi minun korvissain —
mä kuulen laulelot lasten nää,
mut ikkunaan minun pälyy pää:
siell' ulkona, piilossa pimeyden,
on heimoni suuri ja hirmuinen,
suku hallava hangilla kuutamon,
ja monta jo hangenkin alla on;
siell' ei kuki haavehet kultamaan,
siell' elämä paistavi paljaaltaan,
siell' lyö elon myrsky, ja murhe syö,
ja ympäri paukkuvi pakkas-yö.

Siell' ollahan lapsia luonnonlain —
kohu korven soi minun korvissain —
ei siskoja sinisten toiveiden,
vaan veljiä kuoleman yhteisen;

siell' armoa saada ei, suoda ei,
siell' lempeät tunteet jo tuuli vei,
siellä paadutaan, siellä kaadutaan,
siellä maaksi jällehen maadutaan,
siellä jyske käy, siellä ryske käy,
ei muita kuin pedot metsän näy,
ja korven kuus, ja kuudan uus,
ja Salliman aution salaisuus.

Olen eksynyt pois, polo, heimostain —
kohu korven soi minun korvissain —
olen korvessa syntynyt, kasvanut.
Ken minut on korvesta karkoittanut?
Olen syntynyt, kasvanut synkkyyteen.
Mitä täällä ma ihmisten iloissa teen?
Olen kappale korpea kohisevaa,
miks tahtoo he muuksi mun muodostaa?
Olen ilmestys luontoa ijäistä,
en ihmistä, en ilvettä,
en naljailla voi, en nauraa voi;
kun koen, niin ähkyiltä ääneni soi.

Olen huokaus salojen humisevain —
kohu korven soi minun korvissain —
olen heimoni vaatimus valkeuteen,
mut itse ma kuulun pimeyteen,
olen lapsi ma suon ja laaksomaan,
mi pääse ei päivähän milloinkaan,
veli kaikkien yksin-yöpyväin,
vaan vapauden tuuli on ystäväin:
kuin raakuus se tulkoon rakeinakin,
sitä katson ma suoraan silmihin,
ja jos se mun kaatavi kannollein,
saan sammalen pehmeän peitoksein!

On vapaana latvani laulanut ain —
kohu korven soi minun korvissain —
on veisannut yössä ja myrskyssä.
Nyt minne sai ylin ystävä?
Kenen orja ma oon, että tänne jään?
Minä kuulun iltahan pimenevään,
minä kuulun kansahan kaatuvaan,
mut orjakansaan en milloinkaan,

minä kuulun valtahan vapaaseen
niin totta kuin lauluni korkeuteen,
mun suullani puhuu jumalan suu,
mut mieleni minun vain ahdistuu . . .

Niin nousen ja suutun ja suoristaun —
kohu korven soi minun korvissain —
kas, kuinka ne kirpoo kahlehet,
paperkukkaset, omenat kultaiset,
mies, vaimo ja laps miten kalpenee,
kun tuskani huutonsa huokaisee,
kun tuulispäässä ma tohisen pois;
ja on kuin ei kattoa, seiniä ois,
kuin sammuisi kynttilät oksiltain,
ne kestivät kehnoa ilmaa vain,
mut päälläni syttyvät tähdet yön,
jää jälkeeni tyhjeys ihinistyön.

Alat lumiset eessäni aukee vain —
kohu korven soi minun korvissain —
käyn sinne ma, kussa on kantoni,
kotirimpeni, kotirantani;

taas juutun ma vanhoille juurillein,
saan suden ja kontion seuraksein,
surut suuret ja tuskat tulla voi,
taas vapaana latvani laulu soi,
taas puuta puhdasta, yhtä oon,
käyn kanssa taivahan taistelon,
en armoa pyydä enkä saa,
olen kova kuin valkean talven maa.

1917.

SYYS-AAMU.

Pitkät, hallavat hopeahunnut
päällä pellon päilyy,
päällä keltaisen maan ja metsän,
puiden oksilla häilyy.

Tuosta tiedän, on päivä noussut;
nostaan itseniki,
istun hiljaa ikävöiden
ikkunata liki.

Näen ma maantien, maan ja metsän,
punaisen virstapylvään,
näen ma pitkät piilipuut
ja aamunkoiton ylvään.

Näen ma eloni ees ja taaksi —
ah, mua värisyttää!
Tuska onnesta ollehesta
sydäntä sykerryttää.

Ah, te hallavat hopeahunnut,
tulkaa povelleni,
ettei hyljätyn lemmen muistot
hiipis ovelleni;

ettei huutohon yksinäisen
varjot yksin vastais,
ettei poloisen pään-alaista
kyynel kylmä kastais.

1917.

SYKSYN SYNKETEISSÄ.

Elegia.

Laine rauhaton,
lyö, ah lyö!
kohta kattaa
sun talven yö,
vankia valkean hallan
tuska, murhe
ja muistot syö.

Kuohu henkeni,
käy, ah käy!
kohta ei taivasta,
maata näy,
kohta vaikenet vallan,
hehku piilesi
himentäy.

Kannel kaukainen,
soi, ah soi!
Vaikka en laillasi
laulaa voi,
heijastun hetkinä hurman
kaunehinta,
min kaipuu loi.

Virta kohtalon,
vie, ah vie!
Kohtaa jo päättyy
päivän tie,
kuulin kulkevan surman,
taikka tauti
vain ollut lie.

Mutta tunnen,
ah, tunnen sen:
en ole enää
entinen,
muille ei soittoni soikaan,
muista murhetu,
ilahdu en.

Siitä tiedän,
ah, tiedän tuon:
unissa kulkien
unia luon,
itseni joikuja joikaan,
itselleni
vain iloa suon.

Sentään ihmehen
näin, ah näin!
Virisi virva
mun sydämässäin,
puhkesi puutarha uhkee
ruusuin, tuntehin
tuskapäin.

Tuima on tuomari
lemmen syys,
synkkeni pois
ilon itsekkyyys,
nainen nuori ja muhkee
mun oli murheinen
ihmisyys.

Nyt hän on mennyt
merten taa,
hältä en viestiä,
sanoa saa,
elääkö ees, en tiedä:
kyselen, mykkä
on taivas, maa.

Virrat, järvet,
ah, jäähtykää!
Tulkoon Tuonen
ja tyynen sää,
syksyn en kukkia siedä,
koska en koskaan
häntä nää.

Kuolkaa, kuolkaa,
ah, metsät, puut!
Tulkoot talviset,
kylmät kuut,
järkeni jäähän nyt hautaan
lemmen leimut
ja muistot muut.

Tahdon olla
ma talven mies,
harteilla hallan
ja tähtien ies,
iskeä routaan ja rautaan,
ruusu musta,
sun murheties.

1918.

JUHANNUS V. 1918.

Kaikki palas: Suomen linnut,
Suomen kesä, kukkaset,
taas kuin ennen kirkkahina
kisaa järven lainehet.

Jälleen yössä valkeassa
saaret, salmet uneksii,
jälleen päällä metsänpuiden
punapilvi purjehtii.

Kaikk' on niinkuin ennen: eipä
mieleni mun tuiretun.

Mikä sorti äänen sorjan?

Miks on sydän synkkä mun?

Kadotin ma kerran naisen,
jota raukka rakastin,
silloin saman tunnon tunsin,
silloin samoin aattelin:

Tulee kesä, tulee talvi,
eipä hetket autuaat
jolloin käsi kättä vasten
unhotimme taivaat, maat.

Taas on sama tuntu mulla:
kadotin nyt kallihin
uskon kansaan, isänmaahan,
jota raukka rakastin.

Tulee kesä, tulee talvi,
eipä enää milloinkaan
mieleheni haave heljä
hengen, laulun kotimaan.

Siks ei elon juhlat mulla,
vaikka juhlii juhannus,
syän ei syttä valkeampi.
Mistä silloin pelastus?

Taas kuin ennen tuosta yksin:
täytyy kestää yksinään,
yksin nousta Suomen suosta
korkealle kärsimään.

Yksin surra, yksin käydä
käsien työhön totuttuun,
löytää ilo itsestensä,
murhettuen kaiken muun.

HAKKAPELIITTAIN NÄYT.

He tulehen ääneti tuijottivat.
Tulenliekit lietoina leimusivat,
moni kangastui kuva kultainen,
moni muistelo päiviltä lapsuuden,
kotilehdot, joissa he liikkuivat,
kivet kirjavat, joilla he kiikkuivat,
maan lumisen metsät ja vetten vyöt,
sydäntalvet synkät ja valkeat yöt.

Yks virkahti noin: „Minut vietiin pois,
kun taattoni juur' mua tarvinnut ois,
kävi vanhaks jo, käsi raukes jo,
meni rempalleen koko kartano,
kas, pirtin on ovi kallellaan,
paja painumassa jo alle maan,
myös saunan kiuas on kitkuinen,
taus rikkinäisenä ritkui sen,
vesikaivo vyöryvi sisäänpäin,
tuvankatto vuotavi syksysäin,
ken niityt niitti, ken kasket kaas,
on sydämellän kuin paksu paas,
ties kiekuuko enää kukkokaan
kotipaikalla, tuonne jos kerran saan!“

Näin toinen: „Tään sain kohtalon,
kuin juuri ma aioin aviohon,
oli morsian minulla keltahaps,
nyt jäivät jälkeeni nainen ja laps,
ma itse kiertelen maailmaa,
otan miekalla mitä en muuten saa,

tulen kaupunkiin, syön kaupungin,
tulen luostariin, juon luostarin,
pyhän uskon puolesta taistellen,
elon oudon maljoja maistellen
näin jäähdytän poven polttoain,
mut sentään, sentään ma kuulen ain
tuon itkun haikean, etäisen,
näen häilyvän kutrien keltaisten,
kuin Maaria on hän muodoltaan,
kuin Kristus-lapsi on polvellaan . . .
mua Herra armahda, paavin lie
nää pauloja; täst' on Hornan tie!“
Mut hän, joka hoiteli haavojaan,
noin äänteli vitkaan vaivoissaan:
„Tuo orvolla yksi onni lie,
ei häntä tarvitse mieron tie,
on muutenkin monta kulkijaa,
ei mull' ole maata, ei mammonaa,
pesä suotihin taivaanlinnullei,
mua kukaan missään kaipaa ei,
peto korven luolahan laskee pään,
minä mielummin tähtien alle jään,

ne kylmät on kuin kyynelkin,
min joskus saan minä silmihin,
ne Luojan telttana kaartaa mun,
kun murhe sankea saartaa mun,
olen ihmisistä ma irrallain,
elon ankean löytölapsi vain,
mun rakkaimpain on ratsuni,
olen kalvan ja kilven kumppani,
ja ystävä yksinäisen yön,
en lemmeleikin, en murhatyön.“

He tulehen ääneti tuijottivat.
Jo hiiletkin hiljaa tummenivat,
siniliekki vain sieltä täältä nous
kuin noidan veitsi, kuin velhon jous.

Yks virkahti: „Viime yönä näin
toki unta, mist' olen mielissäin,
näin kulkevan kuningasvainajan
läpi leirin raskaasti nukkuvan,
minä yksinäin ylös valvahdin,
hän katsahti minua silmihin,

käden laski pääni päälle mun
ja lausui näin: 'Ma tunnen sun.
Koti kontu on sulla huolena.
Miks murehdit? On talos tallella.
Siks valtakunnassa kuningas on,
vako ett' on murtuva vainiohon,
mut siks on Suomen ja Ruotsin mies,
hän että myös sotatiensä ties,
kun vaatii valtion onni sen
ja asia uskomme yhteisen.
Talos ehkä autio ammoin lie,
kotimaahan kun vihdoin sun kohtalo vie,
mut muista se: se seisoo paikallaan
niin totta kuin laki Ruotsinmaan,
ja jos luotat sa sanaan kuninkahan,
näet kaksinkerroin sen karttuvan;
kun vainiolta sun kuningas vei,
sua unhoita Oxenstjerna ei,
saat tilaa kaksikin kaunista,
sotilaan on saatava palkkansa.'
Näin lausuen verkkaan pois hän läks,
mut mieleni niin kävi virkeäks
ja vielä aamulla naurusuin
ma päälleni rautapaidan puin."

Muut tuota kuunteli kummakseen.
Tuli toinen jo tuohon taruineen:
„Mitä siitä! Mut minäpä unessa näin
isä Lutherin itsensä kalottipäin,
hän saapui juuri, kun huuliltain
pois sarkan laskin ja toista hain,
mut sattuikin neito polvellein,
heti hälle ma tuossa laulun tein;
no niin, hänet silloin ma huomasin,
ylös syöksyin ja syvään kumartelin
ja pyytelin anteeksi käytöstäin,
mut tunnustin, että mielessäin
kuva kuultavi naisen kuin Maarian,
mill' luulen mua pahan paulovan,
ja paavin ja Rooman ja Hornan yön,
pyhän uskon puolesta vaikka lyön.
Hän hymyili, istui pöytähän
ja sarkkansa pohjaan siemas hän,
hän katsoi neidon silmihin
ja laatipa laulun itsekin.
Nyt nous hän ja virkkoi viisaasti:
'Piru jos sua joskus vietteli

tai munkki tai paavi tai peikko muu,
tään laulun tieltä ne lannistuu,
jos auta ei, sarkka siemaise
ja suulle neitoa suutele,
pian näät heidän karkkoovan kauhulla pois,
kuin maailmanloppu jo tullut ois.
Minä kiitin ja hengitin helpommin
ja maljaa maistoin ja — heräsin.“

Nyt hillitä enää itseään
ei kolmas voinut, vaan kohotti pään
ja illan autiuteen hän huus
kuin kuoleman kammo, kuin usko uus:
„Miks kangastu minulle milloinkaan
ei kasvot sankarikuninkaan,
ei pappien eikä piispojen,
isä Lutherista nää unta en,
lien unissain, lien valveillain,
näen eessäni luurankomiehen vain
ja viikatteen, jolla niittää hän,
kun päivä on taistelun päätyvän,
ja tuntilasin, min hiekka jo
on lopussa kuin moni kohtalo.

Mitä hourin? Mun houria sallikaa!
Heit' ehk'en ma koskaan nähdä saa,
mut nähdä ma kerran tahtoisin
tuon sieluni valkean enkelin,
mi kulki jo lasna mun kupeellain
mun mieron polkuja polkeissain,
hän täälläkin jossain lähellä on,
mut haihtunut kalvan katselohon,
hän verta, haavoja inhoaa,
näät hänen on rakkauden, rauhan maa.“

Tuo tuskin pääs hänen huuliltaan,
jäi kaikki kummaa katsomaan,
valo välkähti kirkas, kaukainen
yli yöllisen tappotanteren,
mut katso, se kasvaa, se lähemmä käy
koht' enää ei mitään muuta näy,
maat, taivahat täyttää se paisteellaan,
sen ympäri yössä veisataan
kuin kuoro ääretön, ylhäinen
kera kaikuksi ihmis-unelmien
se saavuttaa sotajoukon jo,
joka hengen valtaa hurmio,

se tunkevi tummahan Tuonelaan
ja vainajat vastaavat haudoistaan,
se syöksyvi sieluhun jokaiseen
kuin ukkosen nuoli syvyyteen,
sävel sähköinen, sana voittoinen,
ja niinkuin ihminen ijäinen:
„Ylösnoussut on valkea Vapahtaja!
Taas maa on rakkauden, rauhan maja.“

Ja katso, hän tuossa on itsekin
kuin ilmestys, uni suloisin,
käsi palmunlehvää kantelee,
mut toinen sieluja siunailee,
ja mikäli eestyy hän matkallaan,
maan kansat kaikki siunataan,
sota sortuu pois, viha viihtyy pois
kuin ihminen taas kuva Jumalan ois.

Kuin saapuikin, hän poistui niin.
Jäi hakkapeliitat rukouksiin,
vast' aamulla huomasi he huolissaan,
heit' ett' oli elossa — kaksi vaan.

11. IX. 18.

KALEVAN POIKA.

Tuop' oli Armi antimuori,
istui aitan portahalla,
se suki suruista päätä,
huolellista huojutteli.

Tuo kulki Kalevan poika
kuusikkoa kuulevata,
lauloi laulua sydämen
elokuisen illan alta:

„Etsinen minä emoa,
enpä tiedä, löytänenkö,
mont' oli veljeä minulla,
vieri maille vierihille,
taatto kaatui kannaltansa,
kuoli kuuluisa Kaleva,
yksin yöpynen salohon,
äidin ääntä kuulematta.“

Kuuli tuon kujertavaksi
emo aitan portahalla,
lauloi laulua sydämen
alla taivon tähtikirjan:
„Oli mulla onnen poika,
lie ollut surunkin poika,
yksi vierähti Virohon,
toinen sai Suvantolahan,
itse vierin Inkerihin,
päädyin päiville pahoille,
orjan illat istumahan
orjan aumut oppimahan.“

Kuuli tuon kujertavaksi
se kaunis Kalevan poika,
sylkähti sydäналansa,
raikui rinnan riemulaulu:
„Äidin tunnen, äänen tunnen,
virrenkin sävelen vienon,
kuulin sen kotona kerran
pärevalkean valossa!“

Syöksyi hän sylihin äidin,
kauan itki kumpainenkin.

Tuop' oli Armas antimuori,
istui aitan portahalla,
kyseli poialta pololta,
kunne kulki lapsikullat,
tokko maassa maailmassa
oli hän tuntenut, tavannut
sukuansa suurempata,
lajiansa laajempata.

Tuo kertovi Kalevan poika:
„Kuulin virren vieriväksi
kerran ma kesäisnä yönä,
polun poikki mun tapasi
eteläisen ilman alta,
tunsin kuin sinutkin tunsin,
äänen äitini kodista,
laulun laajemman minua,
rotuvirren rohkeamman.“

„Et käynyt säveltä kohti?“

„Olin outo veljelleni.“

Tuop' oli Armi antimuori
istui aitan portahalla,
lauloi hän lajinsa virren,
sukuvirren suomalaisen:
„Kerran ne kesät tulivat,
kerran keikkuen menivät,
koska yhdessä elivät
emon yhden kantamoiset;

tuli syksyn synkät ilmat,
talvet tuota taukeammat,
vierahan viluiset ilmat,
myrskyt mustat muukalaisen
koppoivat koreat multa,
ottivat omaksi lapset,
poiat kuuluisan Kalevan,
siskot sillan suomalaisen;
vaan ei vielä virsi kuollut,
sana kaunoinen kaonnut,
soipi virroilla Venäjän,
Nevanlinnan liitoksilla,
aavan Aunuksen takana,
Vienan hyisen vieremillä;
sinnepäin sinä kulekin,
mistä soi sorea ääni,
laulu lapset liitelevi
poikki laajankin lahelman.

Ei kysynyt enempi poika,
veti purjehen punaisen,
löysi veljensä verevät,
saivat toinen toisihinsa.

KEVÄTHALTATAR.

Hän tuli mua vastahan vuorilla
kuin taivahan valkea hattara.

Hän tuli mua vastahan laaksoissa
kuin koski, kuin virta vaahtoova.

Tuli nütyillä, tuli metsässä
kuin pälvi, kuin viita vihreä.

Kuhun kulkenen, kuhun kääntynen,
näen eloni kerkeän keijusen.

Menen rantahan meren ma myrskyisän:
kuin kimmeltä jo aalloilla kisaa hän.

Puun alle puistossa istahdan:
hänen kuulen jo tuulessa karkelevan.

Ma istun pöytäni äärehen:
kuin kaiho hän täyttää sydämen.

Kuin leimaus hän siellä jo sisällä on.
mut turha on vangita tunteheton!

Hän toivoja, hehkuja herättää,
mut itse kylmäksi ijäti jää.

Hän kiihtävi lempehen taivaan ja maan,
sen viihdä ei haavoja milloinkaan.

Tulenliekkeihin toiset hän tuomitsee,
taas toiset hän haaveilla huikaisee.

Näin liikkuu, kiikkuu hän hurmaten,
näin läikkyy hän suudellen, surmaten.

Hän, keijutar elämän, kuoleman,
hän, vallatar hämärän valkean.

Hän, velhotar kauneuden kaipauksen.
Sua seuraan, vaan sua usko en.

Sa, haltiatar sulohaaveilon:
Sun heimoas myös oma henkeni on!

Sun luontoas on sävel lauluni:
Sinut siksi se liioin tuntevi.

30. VI. 19.

SYDÄNKESÄN LAULU.

Kuin kulkee pursi lehtipurjehin,
niin samoo aatokseni salaisin
sun luokses, aallon impi ihanin,
mi koskaan tenhos miehen mielialaa;
ja niinkuin kukkii tuomet, pihlajat,
mun povessani tunteet kukkivat,
ja niinkuin kohoo kokkovalkeat,
niin sulle unelmaini uhrit palaa.

Sun kerran yössä kesäisessä näin,
siit' asti aina liikut likellän,
ain asut, elät, ennät mielessäin
kuin suru suloinen tai kaunis kaipuu;
vaikk' astuit helmaan aallon heljän taas,
syvällä miss' on linnas, synnyinmaas,
sua muistan, rakastan kuin rannan paas
veen välkettä, mi valkohiekkaan vaipuu.

Siis välky, onnenkuva kultainen,
sua vaikka koskaan omaks saane en,
kuin päivä vaikka menit merehen,
jäi jälkees ilmain ihanuus ja pyhyys,
jäi rinnan kumma, kuulas riutumus,
kuin kesä-yössä kuun on kumotus,
tai ajatusten outo armaus,
kun niissä hehkuu elonhetkein lyhyys.

Nyt kaikki toinen toisihinsa saa,
mut kuka aallon neittä armastaa,
sen mieli aallon lailla aaltoa,
sen sydän haavanlehden lailla sykkää;

vain tullen joskus illan valkean
se tuntuu unelmiinsa uupuvan
ja käyvän lepoon lailla Metsolan,
mi hetken huoahtaa kuin huolta mykkää.

Ah, toivo turha! Eipä rauhaa suo
ees tuokioksi sulotuska tuo,
vain uutta aina ahdistusta luo
ja uutta uskallusta haaveen hurjan:
taas päivä koittaa, linnut livertää,
kasteiset kummut, viidat vihertää,
maa kaunis kukkii, meri sinertää —
ja kaikki surmaa aallon sulhon kurjan.

Siis muuta ei nyt mulle jäänyt lie
kuin mennä, minne kesä meitä vie,
se vaikk' ois sydämeni -syksyn tie,
kun kaikki kuihtuu kukat, laulut lakkaa;
ja koska päättyy päivät katkerat,
ma muistan, kuinka kukki unelmat,
kohosi laulun kokkovalkeat:
sua muistan niinkuin talven-käyjä takkaa.

Sun itsesikin silloin peittää jää,
sun kutris hallan kitein kimmeltää,
sydämes kuoli, tuskin elää pää,
oot vanki vaivan ynnä kuolon kammoin;
mut kun sa heräät uuteen kevääseen,
se sulle kertoo kaikin kukkineen,
tiet sulhon, aallotarta suudelleen,
mi ajatuksistasi poiss' on ammoin.

21. VI. 19.

PAPITARTEN LAULU.

(Tekeillä olevasta tarunäytelmästä „Vienan valta“.)

Aurinko armias,
painuva mereen,
kuin tuli taivahan
tuskahan, vereen!

Noin paras ihmisen
paatuvi, vaipuu,
jos sitä ei tue
kauneuden kaipuu.

Aurinko armias
Permian taivaan,
et iki lähtene
ilmojen laivaan?

Jos tulet jälleen
huomenen tullen,
veisaamme vienoimmat
virtemme sullen.

Kauneuden kaipuu
Permian lasten,
et iki turtune
vaivoja vasten.

Vaikka sä turtuisit
tuhannen vuotta,
ei ole laulumme
kaikunut suotta.

Vaikka sä vaipuisit
tuskahan, vereen
ei huku kauneus
kansojen mereen.

Jää taru, taika
laulujen laineen,
kuin uni lemmen
tai teko maineen.

KREIKKALAINEN KORKOKUVA.

Prof. Waldemar Ruinille omistettu.

Se oli Roomassa: laps oudon suvun
rukoili hiljaa taideteelmän eessä,
kuin ois hän yöstä tuhatvuotten luvun
tavannut ystäviä silmät veessä,
ja takaa toisten tapain, toisen puvun
kuin nähnyt kyyneltensä kimmelteessä,
mit' oli oma sykähdellyt rinta,
vaikk' ollut hälle unta utuisinta.

Ei kumma ollut teelmän muoto: uurna
vain vanha, kirjaeltu korkokuvin,
mut salaperäinen kuin kuolon kuurna
ja vakaa, kuin on päätös päivän hovin:
siin' eli vanhan Hellaan henki suurna,
se haastoi haavein kaukaa kangastuvin,
kuink' elon pulmat ymmärrettiin ennen
ja kuinka urhot kulki kuoloon mennän.

Kaks ystävää siin' antoi kättä, tuopa
heist' istui, tuopa seisoi, pois jo kääntyin,
uhonnut heist' ei kammo kauhun luopa,
ei ilmi itkeneet he hahmon vääntyin,
mut hänen, jonk' ol' eessä haudan juopa,
soi vielä viime sanat hiljaa ääntyin,
ne kuuli kummakseen laps oudon suvun,
ne tunki yöstä tuhatvuotten luvun.

Ne sattui: „Maan, ah, kuink' armaat kummut,
kun niitä katsoo katseell' lähteväisen,
kun heittää täytyy heljät unten ummut
ja käädä maille Manan tiedon jäisen,

kun tunnet, että hiljaa hyydyt, tummut,
on eessäs yöt ja päivät yksinäisen
ja aisteis maailma kuin huntu hajoo,
kun sitä kuolon kylmä koura kajoo.

Ei sentään tumma Tuonen virta hälle,
ken pääryt näkee päiviensä laineen;
on totuus selvä tiensä tietäjälle,
ken etsii hengen helmet alta aineen,
ei uhraa rahvaan raa'an hyörinnälle,
ei ilmiöille ajan eikä maineen,
vaan kaiken tutkii, läpi kaiken nähden,
ja kaiken nauttii elon täyden tähden.

Ja iki kiittää kaikkeutta aavaa,
sen salaperäisyyttä kunnioittain,
sen ajatusta, aina muodon saavaa,
sen pikku-ihmehistä ilmi koittain
ijäistä kaartaa kaikkeuden kaavaa,
näin vihdoin viisautta nöyrää voittain,
ett' ihmiskohtalot jos onkin kovat,
syyt niillä syvemvät ja synnyt ovat“.

Noin vieri virsi Hellaan hengen helon;
mut outo mies, mi taideteelmän eessä
tavaili hiljaa tarkoitusta elon,
hän vielä hetken viipyi silmät veessä,
ei enää kammitsoissa kuolon, pelon,
vaan niinkuin kyyneltensä kimmelteessä
hän oisi nähnyt utuisinta unta,
jot' oli koskaan nähnyt kansakunta.

19. IX. 19.

IV
LEMMEN LEHTIÄ

LÖYTÖKÄINEN.

Löysin, löysin löytökäisen
elämän aution aholta,
naisen nuoren, naurusilmän.

Ei hän ilkkunut ilosta,
naljamieltä naurahellut,
hyvyttänsä hän hymyili,
puunsi rinnan puhtautta,

läikkyi lämpöä sydämen,
paistetta siveän sielun
niinkuin kukka syyskesällä,
elokuisen illan kuudan.

Häntä ma rakastin, raukka.
Hälle, hullu, huokaelin
murhetta elon menevän,
pelkoa polun pimeään.

Minä, miesi mieronkierto,
hän liesi hyvä ja lämmin,
minä, talven tuima tuuli,
hän salon sinisen terhen,
minä, soittaja sokea,
hän kannel helähtäväinen
illassa elon ikävän,
Kaikkivallan polven päällä.

Häntä ma rakastin, raukka,
hälle virteni viritän,
sielun särkyvän sävelet,
haaveheni haikeimman.

SYDÄMEN ITKU.

Yövyin ma salolle yksin,
kaksin kapsahdin hereille,
näin ma vienon vierelläni,
kumppanin kupehellani.

Tuota tutkin tunnustelin;
„Lienetkö tytär Tapion,
sinipiika sielun synkän?“

Kuulin kuiskaeltavaksi:
„Lienen onnesi unelma,
kauneus kadottamasi,
runo kerkeän kesäsi,
vaiva rinnan vanhenevan.“

Itkin kauan katkerasti.

PAHA OMATUNTO.

Taas tulin surulliseksi
muistellen sinua, armas,
muiden kanssa ailakoiden.

Lienen tehnyt synnin suuren.

Virkoit pois sa vieriessä:
„Nyt älä tuhmin tuhlaele!
Aarre on sinulla, siirsin
sen sinulle sydämestäni,
sinulta tahdon sen takaisin,
kun konsa takaisin tullen.“

Lupasin lujasti: „Saat sen
kera korkojen takaisin.“

Lienen tuhmin tuhlaellut,
kun sulin surulliseksi,
liioin itkenyt, iloinnut,
koska tuska tunnon täytti,
häätä häistä sielun kahden,
tiukasta tilinteosta
silmän kahden katsehessa,
sykkeessä sydämen kahden,
toinen toistansa vetävän
veren kahden vellamoihin.

Toki tunnen toisen tunnon:
tuhlaten rikastun, tuhma,
muille sähköä säteillen
sähkötän elämätäni.

Siks ällös minulle suutu!
Saa en olla saita, annan,
kannan korkoa Jumalan,
kuin tähti pimeään taivon,
aurinkoa ammentava.

VIRVALIEKKI,

Lienet ollut virvaliekki,
olit mulle onnen liekki,
oikeaan minut opastit,
aarteille elon ijäisen.

Yöstä mun ylensit, nostit
veljeksesi, verraksesi,
muista mun erotit, estit
minut maantieltä elämän;

viittasit minulle, virva,
polun muista poikkeavan,
uran uuden, käymättömän,
halki hallaisten nevojen.

Siitä ma sinua kiitän:
se oli onni, orvon onni
tuta tuskat ihmislusten,
auvo astuvan erakon
nähdä näillä silmillänsä
armaassa ajallisessa
kappale katoomatonta.

LIIKA LINTU.

Taas tunnen sydämessäni
tuon tuskan kuluttavaisen:
voinko alkaa ma alusta?

Liioin vaadit, vaivan lintu.

Vaadit mun visertämähän
taas iloja ihmisviidan,
minut laadit laulamahan,
jällehen kipuja järjen,

minut, miehen tuonen-tyynen,
minut, jo elämän-oudon,
hapsin ammoin harmenneisin
leikeissä suvisen lemmen.

Mykistyisin myös sinulle.

Vaan et salli, Tuonen saalas:
vaadit mun valittamahan
kesä-öitä entisiä,
suloja menneiden suvien,
alenneita aurinkoja;
kulki kultaisna keränä
pois minun poloisen mieli,
murhe yksin jäi jällelle
yöhöni hämärtyvähän,
ilottoman ikkunahan
kukka kylmien kiteiden.

Se oli kukka muiston kukka,
lie jo kohta kuolon kukka,
taikka kuollut jo olenkin,
kummitus tupani tumman.

Päästä, säästä jo minua!
En sinua enempi kestä,
elon tuhman tuomiota,
katumusta kaiken turhan.

ÖIN JA PÄIVIN.

Öin ja päivin, illoin, aamuin
sinua aattelen alati,
saman tunnen tuskan tunnon.

Liemme luodut toisillemme,
emme toistamme tavanne.

Näin sinut vapisevaksi,
silloin ma vapisin itse,
tyynnyit taasen tyynemmäksi,
jäähdyin jällehen sinulle;

liemme luodut toisillemme,
meitä ei ikä erota,
erottavat entismuistot,
tuskat tunnetun elämän.

Vaiko kaksin kahlehtivat?

Öin ja päivin, illoin, aamuin
tuota aattelen alati
pihlajata kukkivata
syksyn synkeän pihoilla,
maata marjan kantavata
alta kirren ja kinosten.

Ja tuota enemmän tuumin
lemmen myöhän leimausta,
uhkausta ukkoshetken,
syksyn rakkauden rakeita,
niinkuin kosto kolhaisevat,
niinkuin rauta rankaisevat,
niinkuin tuomio tulevat,
tuskan päivä päälle saavat.

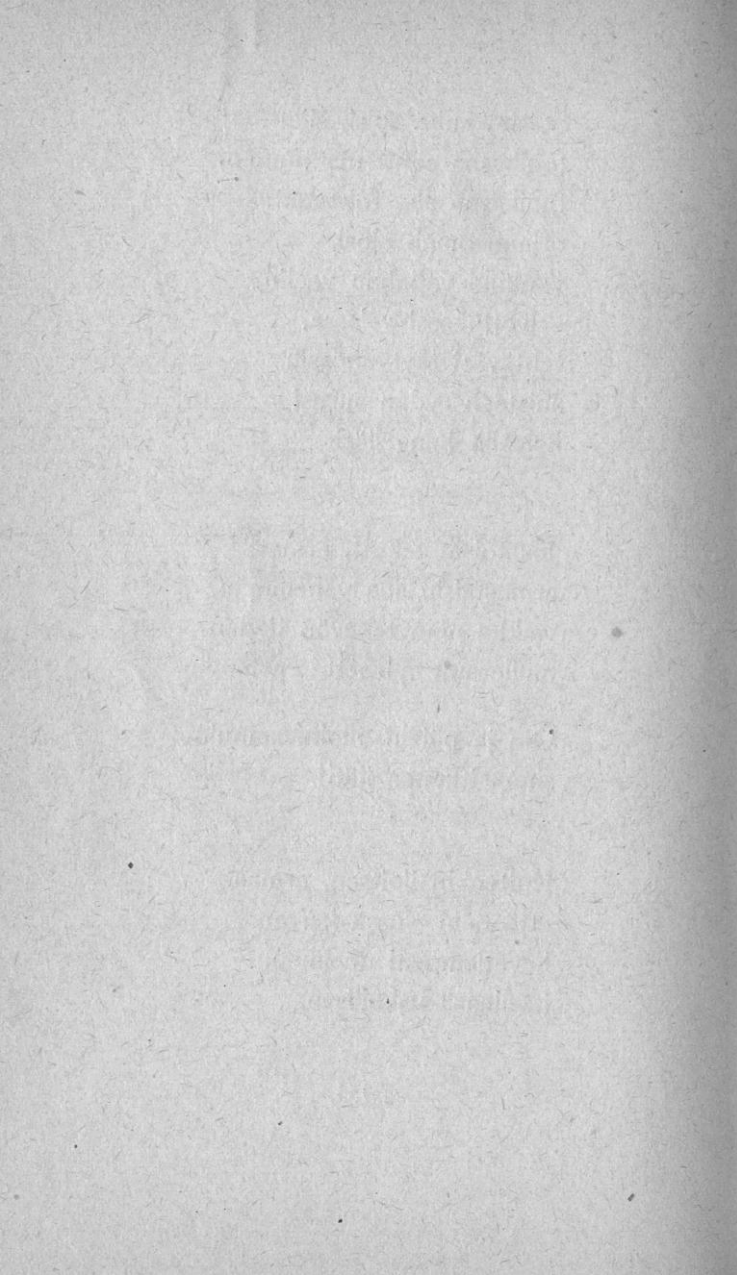
Soisin että oisit toisin.

Soisin, enkä soisi, sillä
tuollaisna sinut ma tunnen,
tuollaisna sua rakastan:
orjana oman elosi,
vankina vapahan vaalin,
velvoituksesi velassa,
tehtäväsi täytännössä,
suistaen sydän surusi
heleällä hengelläsi.

Jos toisin tekisit, armas,
armastaisin sua vähemmän,
vaikka näin tekevän tiedän
mulle sun murhetta enemmän.

Öin ja päivin, illoin, aamuin
sinua itkenen ijäti!

Kuitenkin iloitsen, armas,
että näin elossa kerran
kevätlempeni unelman,
itsellensä uskollisen.

V
MUISTORUNOJA

TERVEHDYS OSKAR MERIKANNOLLE

hänen 50-vuotispäivänään.

Rautainen aika
raikua kultaisen kielen,
talvinen taika
kukkia laulavan mielen,
sentään sun soittos
ain yhä herkemmin helää,
siitä on voittos,
että sun on ilos elää.

Aurinko paistoi,
kun sävelpurtesi sousi,
mansikat maistoi,
kunnahat kultaiset nousi,
maass' oli huomen,
riemua kaikille riitti:
kauttasi Suomen
Luonnotar Luojaansa kiitti.

Siivität monta
laulua Väinämön lasten,
kuolematonta
myös ajan vaiheita vasten,
maammojen kielin
kirkkahin nostit sa maata,
taattojen mielin
tahdoit sen onnen sa taata.

Mylvähti myrsky,
turmio tiiliaispäässä,
hyökäsi hyrsky,
rangaistus löi raesäässä:

auringon lasna
astuit sä myrskyjä kohti,
harmajahasna,
jost' ikinuorteus hohti.

Siks isänmaasi
rakkaus nyt rantaasi kaulaa:
myrsky min kaasi,
tahdomme taas ylös laulaa.
Siks runon huomen
päivääsi päärmeensä liittää:
kauttani Suomen
Kieletär lemmestäs kiittää.

5. VIII. 18.

REHTORI K. O. LINDEQVIST.

60-vuotias.

Kuut kulkee, vuodet vaipuu
ja vuosikymmenet,
jää jällelle vain kaipuu
ja muistot muinaiset.

Yks mull' on kaunis muisto:
kaupunki, linna sen,
ja linnan luona puisto
niin vanhanaikainen.

Ja koulutie ja katu —
monelle ikävä —
minulle laulun latu,
tie tiedon hilpeä.

Mut ettei ikävälle
sen muiston sävel soi,
nyt siitä kiitos hälle,
ken koulun hengen loi.

Opetti mieltä nuorta
hän mielin nuorekkain,
ei katsonut vain kuorta,
vaan alle pinnan ain.

Hän kirkkaan äidinkielen
sai meille rakkahaks
ja ajan tiedon, mielen
niin aatteen-avaraks.

Ja kun hän ihmissuvun
kuvaili ihanteet,
unohti luokan, luvun —
se silmään nosti veet.

Tuhanten kesken tapaa
vain harvoin ihmisen,
mi vakaa on ja vapaa,
mies pään ja sydämen.

Sen näimme kerran Teissä
siks Teitä kiitämme.
Jos näy ei kyllin meissä,
ei ole synne se.

9. IX. 18.

AUG. H. SOININ HAUDALLA.

Sorea sortui Manan maille miesi,
ylhäinen, yksinäinen sielultaan.
Vaikk' kaiken kansan kesken kulki tiesi,
Sun kaltaistas en nähnyt milloinkaan:
niin hyvää, lämmintä, niin hymyilevää,
niin laajamieltä, laajakättä myös,
niin omaa kiitostansa lymyilevää,
sen vaikka hyvin kesti toimes, työs.

Rakastit synnyinmaatas, missä lepääät,
sen kieltä, kansaa, kansan kunniaa.
Vaikk' kaikki kiitokset kai nytkin epääät,
nyt sentään kaikuu sitä kansa, maa:
ei aine, henki Sullé ollut eri,
kaikk' kaunis kuului Sulle yhtehen,
Sull' oli suomalainen suonten veri,
ja sydän suuri, inhimillinen.

Siks olet mentyäskin merkki meille,
kuink' elon päivänpuolta etsitään.
Kuink' emme eksyä saa eri teille,
jos mieli nousta maan ja kansan tään;
en haasta murheesta, mi hautas varjoo —
jää tyhjä tila, mistä poissa oot —
vaan haastan toivosta, min muistos tarjoo,
sen seppelkukat kumpus kattakoot.

19. III. 19.

ERÄÄLLE NÄYTTELIJÄTTÄRELLE.

Ois helinä harppujen etäisten
iki soipa Sun ikkunas alla
ja juhliiva aurinko jumalien
ain taitehes taivahalla.

Mut kuoli jo jumalat, eloon jäi
vain jumalten lapsista muudan.
Ah, josp' edes kaukaa kullata vois,
hänen tietään lauluni kuudan!

Mut kuu sekä päiväkin painuu pois,
pian yllä on pimeys suuri.
Pois itkien käy ikijumalten laps,
pois harmaapää trubaduuri.

6. IV. 19.

Huomattuja painovirheitä.

Tekijän ollessa estettynä itse tämän teoksen korjauslukua ho-
tamaan, on siihen päässyt pujahtamaan joukko painovirheit-
joista pahimmat oikaistaan. Vähäpätöisempiin nähden taas uska-
lamme vedota lukijan omaan oikaisukykyyn ja pitkämielisyytee

Siv.	16 riv.	6 ylh.	seisoo	<i>ei</i>	pitää olla	<i>et</i>
"	18 "	2 "	" "	<i>Kun</i>	" "	<i>Kuin</i>
"	23 "	4 "	" "	<i>vie</i>	" "	<i>vei</i>
"	24 "	3 "	" "	"	" "	"
"	35 "	2 "	" "	<i>ratsahti</i>	" "	<i>ratsasti</i>
"	38 "	11 "	" "	<i>ilmaa</i>	" "	<i>ilman</i>
"	52 "	2 "	" "	<i>200-</i>	" "	<i>100-</i>
"	55 "	55 alh.	" "	<i>siimat</i>	" "	<i>viimat</i>
"	56 "	6 "	" "	<i>kaunehinkin</i>	" "	<i>kaunihinkin</i>
"	60 "	6 "	" "	<i>läsnä</i>	" "	<i>lasna</i>
"	76 "	3 ylh.	" "	<i>vähemmin</i>	" "	<i>välemmin</i>
"	76 "	2 "	" "	<i>ees'</i>	" "	<i>eess'</i>
"	88 "	1 alh.	" "	<i>silloin</i>	" "	<i>silloin, silloi</i>
"	89 "	3 "	" "	<i>seeteen</i>	" "	<i>seesteen</i>
"	90 "	5 ylh.	" "	<i>luimme</i>	" "	<i>luomme</i>
"	91 "	4 "	" "	<i>nurru</i>	" "	<i>uurru</i>
"	97 "	1 alh.	" "	<i>ähkyiltä</i>	" "	<i>ähkyltä</i>
"	99 "	5 ylh.	" "	<i>suoristaun</i>	" "	<i>suoristain</i>
"	" "	2 alh.	" "	<i>kantoni</i>	" "	<i>kantani</i>
"	104 "	6 ylh.	" "	<i>piilesi</i>	" "	<i>hiilesi</i>
"	" "	12 "	" "	<i>heijastun</i>	" "	<i>heijastan</i>
"	" "	5 alh.	" "	<i>Kohtaa</i>	" "	<i>Kohta</i>
"	106 "	11 "	" "	<i>sanoa</i>	" "	<i>sanaa</i>
"	121 "	1 "	" "	<i>aamut</i>	" "	<i>aamut</i>
"	123 "	1 ylh.	" "	<i>kertovi</i>	" "	<i>kertoi</i>
"	124 "	2 "	" "	<i>taukeammat</i>	" "	<i>tankeammat</i>
"	136 "	1 alh.	" "	<i>käädä</i>	" "	<i>käydä</i>
"	160 "	3 "	" "	<i>tiiliaispäässä</i>	" "	<i>tuuliaispäässä</i>

Hinta 14:—
